

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

1129804

ANALÝZA DETERMINANTOV ZISKOVOSTI PODNIKU

2011

Kristína Richterová

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

ANALÝZA DETERMINANTOV ZISKOVOSTI PODNIKU

BAKALÁRSKA PRÁCA

Študijný program: Ekonomika podniku
Študijný odbor: 6284700 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko: Katedra ekonomiky
Školiteľ: Ing. Miroslava Rajčániová, PhD.

Nitra 2011

Kristína Richterová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Kristína Richterová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Analýza determinantov ziskovosti podniku“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre

.....

Kristína Richterová

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani Ing. Miroslava Rajčániovej, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

V Nitre

.....

Kristína Richterová

Abstrakt

V bakalárskej práci je spracovaná téma analýza determinantov ziskovosti podniku. Dosahovanie zisku je jedným z hlavných cieľov podnikania, a preto analyzovať determinanty, ktoré ho ovplyvňujú má pre podnik veľký význam. V práci je hodnotený zisk a faktory, ktoré naň pôsobia, konkrétneho podniku - Považský cukor. Bakalárska práca je rozdelená do piatich častí. Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky tvorí prvú časť. Obsah druhej časti tvorí cieľ práce, ktorý je rozdelený do čiastkových cieľov. Metodika práce a metódy skúmania tvoria tretiu časť, v ktorej sú uvedené základné informácie o spoločnosti, predmet jej činnosti, profil a inovácie spoločnosti, ktoré napomáhajú k zvyšovaniu efektívnosti podniku. Obsahuje aj postupy výpočtov potrebných pre analýzu ukazovateľov rentability, Du Pontov rozklad rentability, rozklad celkového kapitálu a metódy hodnotenia výsledkov. Štvrtá časť pozostáva z vlastnej práce, kde sa nachádzajú výsledky práce a ich zhodnotenie. Záver je piatou časťou a obsahuje zhrnutie dosiahnutých výsledkov vo vzťahu k stanovenému cieľu a návrhy možných riešení. Z výsledkov práce je možné konštatovať, že spoločnosť v rokoch 2007 a 2009 dosahovala kladný výsledok hospodárenia a v roku 2008 dosahovala stratu. Ukazovatele rentability dosahovali nízke, alebo až záporné hodnoty. Podnik by sa mal snažiť o zlepšenie jeho situácie.

Kľúčové slová: ziskovosť, rentabilita, zisk, efektívnosť

Abstract

In the bachelor thesis is working out theme of analysis of determinants of firm profitability. Reaching profit is one of the main goals of enterprise and that is why analyse the determinants, which influence profit is relevant for firm. In the work is evaluated profit and factors, which take effect of profit, of concrete firm – Považský cukor. The bachelor work is divided into five parts. The first part contains the overview of the current state of the field. The second part is created by main goal, which is divided into intermediate targets. The work methodology and survey method create the third part. In this part is basic information about company, firm activities, profile and inovations of company, which help to increase firm efficacy. It contains also methods of calculations necessary to analysis of indicators of profitability, Du Pont decompose of profitability, decompose of total capital and methods of evaluation of results. The fourth part consist of own work, where are the results of work and the evaluation of results. The conclusion is the fifth part and it contains evaluation of reached results in relation to defined target and suggestion of eventual results. Because of the results of this work we can allege that the company reached positive profit in years 2007 and 2009. In year 2008 was lost-making business. The indicators of profitability reached low levels or negative levels. The firm should improve its situation.

Key words: profitability, efficiency, profit

Obsah

Úvod.....	10
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	11
1.1 Definícia ziskovosti.....	11
1.2 Faktory ovplyvňujúce ziskovosť podniku.....	13
1.3 Metódy hodnotenia ziskovosti	15
1.3.1 Ukazovatele rentability	15
1.3.2 Du Pontov rozklad rentability	19
2 Cieľ práce	21
3 Metodika práce a metódy skúmania	22
3.1 Charakteristika spoločnosti Považský cukor a.s.	22
3.1.1 Všeobecné informácie o spoločnosti	22
3.1.2 Predmet činnosti	22
3.1.3 Profil spoločnosti	23
3.1.4 Inovácie spoločnosti	23
3.2 Analýza rentability	24
3.2.1 Ukazovatele rentability	24
3.2.2 Du Pontov rozklad rentability	26
3.2.3 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu	27
4 Vlastná práca.....	28
4.1 Analýza nákladov a výnosov	28
4.2 Hodnotenie zisku.....	31
4.2.1 Analýza výsledku hospodárenia	31
4.2.2 Analýza rentability.....	32
4.2.3 Du Pontov rozklad rentability.....	33
4.2.4 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu	34
4.3 Hlavné determinanty ziskovosti podniku.....	36

5	Záver	38
6	Prehľad literatúry	40
7	Prílohy	42

ÚVOD

Slovenská ekonomika v 90. rokoch minulého storočia prešla transformáciou z centrálne riadenej ekonomiky na trhovo orientovanú. Slovenské podniky sa museli prispôbiť výrazným ekonomickým a hospodárskym zmenám. Pre podniky to znamenalo vyrovnáť sa s novými podmienkami ako napríklad konkurenčné prostredie, príchod zahraničných podnikov na slovenský trh, transformácia vlastníctva, potreba zvýšenia produktivity práce. Zmeny v ekonomike podmienili aj zmeny v podnikaní. Okrem štátnych podnikov sa na trhu začali presadzovať aj podniky v súkromnom vlastníctve. V súčasnom období slovenská ekonomika zažíva opäť významnú zmenu a tou je vstup do Európskej Únie. Podnikom sa naskytli nové možnosti presadzovania sa na zahraničných trhoch. Medzi uľahčenie prieniku na tieto trhy možno zaradiť Európsky hospodársky priestor, ktorý umožňuje voľný pohyb osôb, služieb, tovaru a kapitálu, ale aj spoločnú menu Euro, ktorá sa využíva v krajinách eurozóny, čiže v 17 krajinách. Od tohto obdobia sa podnikanie stalo súčasťou nášho života v takej podobe, ako ho poznáme dnes.

Pre novovytvorené podnikateľské prostredie je potrebné využívať popri tradičných metódach hodnotenia ekonomickej a finančnej efektívnosti podniku aj metódy moderné. Podniky musia byť flexibilné, aby sa prispôbili neustálym zmenám prostredia, ktoré prináša rôzne riziká a tiež si musia zabezpečiť konkurencieschopnosť. Podnikanie je sústavná činnosť, ktorá je vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. Základným motívom podnikania je snaha o vytváranie zisku a maximalizácia trhovej hodnoty podniku. V súčasnosti sa za ukazovateľ ekonomickej úspešnosti podnikania považuje zisk. Z hľadiska zisku je možné rozdeliť podniky na ziskové a stratové, čo je nežiaduci jav. Aby sa mu podniky vyvarovali, tak sa ich neoddeliteľnou súčasťou stala analýza ziskovosti a determinovanie faktorov, ktoré ju ovplyvňujú. Na dosiahnutie hlavného cieľa podniku, čiže zisku, je potrebné sledovať ciele čiastkové. Takýmto cieľom je aj ziskovosť podniku, ktorá možno charakterizovať ako ekonomický výsledkový cieľ. Význam ziskovosti spočíva v tom, že vypovedá o ekonomickom zhodnotení vložených výrobných faktorov do podnikania. Na analyzovanie ziskovosti sú potrebné údaje, ktoré poskytuje účtovníctvo. Zdroje informácií sú účtovné výkazy, ktoré zahŕňajú súvahu a výkaz ziskov a strát.

Témou bakalárskej práce je analýza determinantov ziskovosti podniku, pretože pre každý podnik je jedným z hlavných cieľov dosiahnuť zisk. Analýza faktorov, ktoré ho

ovplyvňujú poskytuje podniku cenné informácie. V bakalárskej práci sú hodnotené determinanty ziskovosti podniku Považský cukor. Práca je rozdelená do piatich logicky nadväzujúcich častí. V prvej časti je uvedený prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky, v ktorom sa nachádzajú poznatky autorov o danej problematike. Druhá časť sa zaoberá cieľom práce. Ten je rozdelený do čiastkových cieľov, ktoré napomáhajú k vyriešeniu hlavného cieľa. Tretia časť obsahuje metodiku práce a metódy skúmania, v ktorej sú uvedené základné informácie o spoločnosti, predmet jej činnosti, profil a inovácie spoločnosti, ktoré napomáhajú k zvyšovaniu efektívnosti podniku. Tiež obsahuje postupy výpočtov a metódy hodnotenia výsledkov. Vlastná práca je štvrtou časťou, v ktorej sú uvedené výsledky práce a ich zhodnotenie. Záver obsahuje zhrnutie dosiahnutých výsledkov vo vzťahu k stanovenému cieľu a návrhy možných riešení. Zoznam použitej literatúry je poslednou kapitolou a je v nej uvedená literatúra, ktorá bola využitá pre spracovanie práce.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Definícia ziskovosti

Vlachynský, K. (2009) tvrdí, že rentabilita vyjadruje ziskovosť. Podnik je rentabilný, ak dosahuje zisk, t. j. ak sú jeho výnosy vyššie ako náklady. Vo všeobecnosti sa rozdiel medzi výnosmi a nákladmi označuje ako výsledok hospodárenia. Ak výnosy preyšujú náklady, výsledkom je zisk, ak sú náklady vyššie ako výnosy, výsledkom je strata. V slovenskej sústave sledovania a vykazovania sa celkový výsledok hospodárenia podniku za bežné účtovné obdobie skladá zo súčtu výsledku hospodárenia z hospodárskych činností, výsledku hospodárenia z finančných činností a výsledku hospodárenia z mimoriadnych činností, pričom všetky zložky sa upravujú o daň z príjmov. Zisk je dostatočným kvalitatívnym aj kvantitatívnym ukazovateľom, no jeho výška dostatočne neinformuje o úspešnosti podniku. Nevieme totiž, s akým kapitálom, pri akom obrate alebo nákladoch podnik zisk dosiahol. Preto sa dopĺňa ukazovateľom rentability, vyjadrujúcim pomer medzi ziskom a ukazovateľom charakterizujúcim rozsah podnikovej činnosti. Pri konkrétnom vyčíslení sa používajú viaceré modifikácie čitateľa aj menovateľa tohto vzťahu.

Kupkovič, M. (2003) uvádza, že ziskovosť (rentabilita) znamená schopnosť výrobku, produktu prinášať zisk. Na hodnotenie úrovne rentability nám nestačí príslušná suma zisku, pretože táto nám nič nehovorí o jeho vzťahu k vynaloženým vstupom a úrovni ich zhodnotenia. Preto sa dáva zisk do pomeru k zdrojom vynaloženým na jeho tvorbu. Za zdroje môžeme považovať náklady, tržby, vlastný kapitál alebo celkový kapitál. Tým dostávame rad ukazovateľov s rôznou vypovedacou schopnosťou.

Podľa **Gurčíka, E. (2004)** rentabilita je pomer dosiahnutého efektu k prostriedkom vynaloženým na dosiahnutie tohto efektu. Je to finančná kategória, ktorá charakterizuje výnos z podnikania za určité obdobie ako pomer výsledku hospodárenia a (najčastejšie) kapitálu.

Sedlák, M. (2010) tvrdí, že rentabilita vyjadruje ziskovosť, schopnosť vytvárať pozitívny výsledok hospodárenia. Podnik je rentabilný, ak dosahuje zisk. Podobne môžeme hovoriť aj o rentabilnej prevádzke alebo rentabilnom výrobku. Pokiaľ ide o vykazovanie zisku (jeho kvantifikáciu), rozoznávame bilančný a ekonomický zisk. Bilančný zisk je zisk vykázaný v účtovnej evidencii podniku. Je to pozitívny rozdiel medzi zaúčtovanými výnosmi a nákladmi. Ekonomický zisk je tiež rozdielom medzi výnosmi a nákladmi, ale do

nákladov sú zahrnuté aj náklady vlastného kapitálu, s ktorým podnik hospodári, ako aj tzv. náklady stratených príležitostí. Zisk je dôležitý kvalitatívny ukazovateľ, no sama jeho masa dostatočne neinformuje o úspešnosti podniku. Nie je bezprostredne zrejmé, s akým kapitálom, pri akom obrate alebo nákladoch podnik zisk dosiahol. Preto sa dopĺňa ukazovateľom **miery rentability** vyjadrujúcim pomer medzi ziskom a ukazovateľom charakterizujúcim rozsah podnikovej činnosti. Takým môže byť vlastný kapitál podniku, celkový kapitál, vlastné náklady alebo objem tržieb. Môžeme teda vykazovať rentabilitu vlastného kapitálu, rentabilitu nákladov, tržieb a i.

Zoborský, I.M. (2006) uvádza, že rentabilitou vyjadrujeme vzťahy, ku ktorým dochádza v procese tvorby a rozdeľovania výrobných výsledkov. Rentabilne hospodáriť znamená vyrábať väčšie množstvo produkcie ako sú vynaložené náklady na jej výrobu. Za základný výsledok činnosti podniku sa považuje zisk. Preto sa rentabilita tiež nazýva aj ziskovosť. Jej protikladom je stratovosť. Iný výraz pre rentabilitu je výnosnosť alebo dôchodkovosť. Dôchodkovosť je však širší pojem ako rentabilita. Rentabilitu vo všeobecnosti chápeme ako relatívne vyjadrenie výsledku hospodárenia vo vzťahu k určitému základu. Rentabilita je často definovaná ako schopnosť podniku dosahovať zisk a zhodnocovať kapitál vložený do výroby. Z praktického hľadiska rentabilita udáva kvantitatívny vzťah medzi ziskom a vlastnými nákladmi, v ktorých je obsiahnutá vynaložená živá aj zhmotnená práca. Z uvedeného vyplýva, že rentabilita je výnosnosť živej a zhmotnenej práce, vynakladanej vo výrobnom procese. Podnik hospodári rentabilne vtedy, keď jeho peňažné výnosy, získané realizáciou výrobkov sú vyššie ako vlastné náklady vynaložené na ich produkciu. V ekonomickej literatúre sa rozlišuje rentabilita na národohospodársku a podnikovú. Ich existencia vyplýva zo vzťahov, ktoré vznikajú v procese výroby a rozdeľovania výsledkov medzi podnikmi a štátom. Národohospodárska rentabilita vyjadruje zisk v danom organizačnom článku (rezort, podnik), resp. v danom čiastkovom reprodukčnom procese (pri výrobe istého druhu, skupiny, resp. jednotlivého výrobku) skutočne vytvorený. Podniková rentabilita vyjadruje tú časť novovytvorenej hodnoty, ktorá sa v danom organizačnom článku, resp. v čiastkovom reprodukčnom procese skutočne realizovala vo forme zisku. Pri praktickom vyjadrení rentability, zisk už sám o sebe umožňuje posúdiť kladnú alebo zápornú rentabilitu výroby. Platí tu nasledujúca orientácia:

- zisk je rovný nule – výroba je na hranici rentabilnosti, pretože dosiahnuté výnosy sa rovnajú vynaloženým nákladom,

- zisk je väčší ako nula – výroba je rentabilná, produkcia je vyššia v porovnaní s nákladmi,
- zisk je menší ako nula – výroba je stratová (nerentabilná).

Strážovská, H. (2003) tvrdí, že rentabilita vyjadruje výnosnosť (ziskovosť) podnikového úsilia. Rentabilita sa zdôrazňuje ako hlavný ziskový prvok vo vzťahu k činiteľom podieľajúcim sa na jeho dosahovaní.

Šlosárová, A. (2006) považuje rentabilitu za meradlo schopností účtovnej jednotky vytvárať nové zdroje, resp. dosahovať zisk pomocou investovaného kapitálu. Je vyjadrením miery zisku z podnikania.

Knápeková, A. (2010) tvrdí, že rentabilita resp. výnosnosť vloženého kapitálu, je meradlom schopnosti dosahovať zisk použitím investovaného kapitálu, t. j. schopnosti podniku vytvárať nové zdroje. Je formou vyjadrenia miery zisku, ktorá v trhovej ekonomike slúži ako hlavné kritérium pre alokáciu kapitálu.

1.2 Faktory ovplyvňujúce ziskovosť podniku

Kotulič, R., Király, P., Rajčániová, M. (2010) tvrdia, že jedným z hlavných cieľov podniku je maximalizácia rentability a to nielen krátkodobo. Rast rentability podniku v čase je pozitívnym znakom jeho úspešnosti. Zvyšovať rentabilitu je pomerne náročné, no existuje viacero možností ako tomu pomôcť. Podnik by sa mal zamerať na ovplyvňovanie týchto determinantov rentability, resp. ich účinkov:

- prírodné podmienky,
- ekonomické podmienky,
- štruktúra výroby,
- použité postupy a technológie,
- stupeň využitia prostriedkov práce,
- kvalita produkcie,
- realizačné ceny,
- výška nákladov,
- obrat, resp. doba obratu majetku,
- likvidita,
- spôsob financovania podnikateľskej činnosti,

- iné faktory.

Bielik, P. (2006) tvrdí, že analýza rentability podniku prakticky predstavuje analýzu vlastného imania a záväzkov spolu v súvahe a predstavuje určitú syntézu analýz likvidity, finančnej štruktúry a aktivity, ktorých výsledky sa premietajú v rentabilite a dávajú komplexný pohľad na činnosť podniku. Spoločným znakom všetkých podnikateľských subjektov je snaha maximalizovať zisk, ale treba zdôrazniť, že maximalizácia zisku nemôže byť chápaná ako maximalizácia rentability celkového kapitálu, ale len ako maximalizácia rentability vlastného kapitálu.

Kupkovič, M (2003) tvrdí, že finančné okolie ovplyvňuje ziskovosť. Pod finančným okolím podniku rozumieme všetky vonkajšie faktory, na ktoré podnik síce nemôže pôsobiť, ale ktoré významným spôsobom na jeho finančné rozhodovanie. Sú to predovšetkým nasledujúce faktory:

- stav a vývoj konjunktúry, ktorý možno charakterizovať predovšetkým tempom rastu hrubého domáceho produktu a vývojom odvetvia, v ktorom podnik pôsobí,
- daňová politika štátu ovplyvňuje finančné hospodárenie prostredníctvom diferencovaných sadzieb nepriamych daní a sadzbami a podmienkami zdaňovania podnikových dôchodkov,
- dotačná politika je zameraná na podporu technického rozvoja, stabilizácie, vývoja poľnohospodárstva a potravinárstva, opatrení ekologického charakteru, rozvoj exportu, podporu malých a stredných podnikov a pod.,
- colná politika prostredníctvom vývozných ciel a dovozných prirážok ovplyvňuje úroveň podnikových nákladov a ich prostredníctvom cenovú hladinu v ekonomike,
- monetárna politika sa odvíja od politiky emisnej banky vo vzťahu k obchodným bankám. Rôznymi nástrojmi, ako diskontná sadzba, operácie na voľnom trhu, stanovenie povinných rezerv, emisná banka ovplyvňuje množstvo peňazí v obehu, objem úverov a výšku úrokovej miery a tým aj politiku obchodných bánk,
- kurzy meny vyjadruje pomer, v akom sa domáca mena zamieňa na zahraničné trhy,

- inflačné procesy znižujú spoľahlivosť všetkých podnikových kalkulácií, investičných prepočtov a plánov peňažných príjmov a výdavkov.

1.3 Metódy hodnotenia ziskovosti

1.3.1 Ukazovatele rentability

Bielika, P. (2006), Strážovská, H. (2003) sa zhodujú, že ukazovatele rentability vyjadrujú výsledok podnikového úsilia a predstavujú syntézu výsledkov, pri ktorých sa premieta úroveň a vývoj likvidity, aktivity a zadĺženosti. Spoločné pre rôzne konštruované ukazovatele rentability je, že konfrontujú spravidla čistý výsledok podnikovej činnosti so základom, ktorý sa vyjadruje objemom vloženého kapitálu alebo objemom podnikovej činnosti.

Podľa **Gurčíka, E. (2004)** sa v čitateli pomerových ukazovateľov nachádza zisk, resp. výsledok hospodárenia, ktorý môže byť pred zdanením (hovoríme o hrubej rentabilite), alebo po zdanení (čistá rentabilita). Ukazovatele hrubej rentability sú najviac vhodné pri ich priebežnom sledovaní počas roka (nevedomosť výšky dane z príjmu). Pri vlastnom výpočte môžeme delený výsledok hospodárenia (zisk) vyjadriť niekoľkými spôsobmi. Medzi najčastejšie používané patria:

- čistý zisk (so zahrnutými nákladovými úrokmi a zdanením),
- zisk obsahujúci nákladové úroky, ale pred zdanením,
- zisk bez nákladových úrokov, ale zdanený,
- zisk pred úrokmi a daniami.

O tom, ktoré vyjadrenie z uvedených ziskov použijeme rozhoduje konkrétna situácia v analytickej činnosti, ale aj zvyklosti a okolnosti. Vo všeobecnosti sa vyjadruje, aby ukazovatele rentability rástli. Ich veľkosť a rast závisí od odvetvia, cien a ďalších faktorov.

Sedlák, M. (2010) tvrdí, že ukazovatele rentability vyjadrujú, ako bol manažment schopný využívať podnikový kapitál na tvorbu zisku. Najdôležitejším ukazovateľom pre vlastníkov je rentabilita vlastného kapitálu. Ukazuje ako sa kapitál vložený vlastníkmi do podniku zhodnocuje. Používajú sa aj ďalšie ukazovatele, ktoré pomeriavajú čistý zisk s tržbami (ide o rentabilitu tržieb), s celkovým kapitálom podniku (rentabilita vloženého kapitálu), resp. ďalšie.

Kotulič, R., Király, P., Rajčániová, M. (2010) sa zhodujú v tom, že ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť, resp. ziskovosť podnikového úsilia. Hodnotia všeobecnú efektívnosť využitia vloženého kapitálu do podnikateľskej činnosti bez ohľadu na jeho zdroj.

Zoborský, I.M. (2006) uvádza, že rentabilitu môžeme sledovať len podľa pomeru zisku k výrobným činiteľom, ktoré sa podieľali na zisku a ich spotrebu môžeme kvantifikovať. Ukazovatele rentability môžu byť konštruované ako pomer zisku medzi jedným výrobným činiteľom alebo ako pomer medzi ziskom a niekoľkými výrobnými činiteľmi. Ukazovateľov rentability bolo zostrojených veľké množstvo, v praktických aplikáciách sa používa početná skupina ukazovateľov, z ktorých najčastejšie vyskytujúce sú:

- absolútne – udávajú výšku zisku na jednotku výrobného faktora,
- relatívne – vyčísľujú sa spravidla v percentách.

Vlachynský, K. (2009) tvrdí, že ukazovatele rentability vyjadrujú výsledok (výnosnosť) podnikového úsilia. Do ich úrovne a vývoja sa premietajú úroveň a vývoj likvidity, aktivity a zadlženosti. Ukazovatele rentability ich teda „zhŕňajú“ (syntetizujú). Súbor ukazovateľov rentability používaných vo finančnej analýze je dosť početný. Rozdielne možno voliť veličiny dosadené do čitateľa a menovateľa zlomku. V čitateli sa uvádza zisk podniku. Možno použiť:

- zisk po zdanení, t. j. čistý zisk (Earning After Taxes – EAT) – tomu zodpovedá výsledok hospodárenia za účtovné obdobie (r. 57 výsledovky, r. 085 súvahy),
- zisk pred zdanením, t. j. hrubý zisk (Earning Before Taxes - EBT),
- zisk pred zdanením a odpočítaním úrokov (Earning Before Interest and Taxes - EBIT),
- zisk pred zdanením, odpočítaním úrokov a odpisov (Earning Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization Charges - EBITDA).

Voľba formy zisku závisí od cieľa analýzy. Ak sa uskutočňuje analýza v legislatívne homogénnom prostredí možno použiť čistý zisk. V prípade analýzy zasahujúcej do prostredia s rozdielnou legislatívou, s rozdielnou úrovňou cien cudzích zdrojov a pod. je vhodnejšie použiť hrubý zisk – EBID či EBIDA. Veličina dosadená do menovateľa môže vyjadrovať spotrebované vstupy (objem činnosti) – vypovedajú o nich výnosy, tržby

i náklady alebo viazané vstupy – o tých vypovedajú aktíva, vlastné imanie a pod. Ukazovatele s viazanými vstupmi majú komplexnejšiu vypovedaciu schopnosť tie, v ktorých sú vstupy spotrebované. Ukazovatele vlastne vypovedajú o hospodárnosti výroby a zhodnotení tej časti viazaného majetku, ktorá sa spotrebovala.

Zalai, K. (2010) tvrdí, že ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť podnikového úsilia. Do ich úrovne a vývoja sa premietajú úroveň a vývoj likvidity, aktivity i zadlženosti a ukazovatele rentability ich tak zhŕňajú (syntetizujú). Niektoré z ukazovateľov rentability sú veľmi syntetické a komplexne postihujú základné charakteristiky výkonnosti podniku. Patria tak k ukazovateľom používaným na vyjadrenie a analýzu efektívnosti podnikovej činnosti. Známe a i v praxi používané sú viaceré ukazovatele rentability. Ukazovatele rentability sa líšia vymedzením čitateľa. Spravidla zaň dosadzujeme finančný výsledok podnikovej činnosti – výsledok hospodárenia. I ten však môže byť rozdielne vymedzený. Pre ilustráciu analytických možností, vyplývajúcich z rozdielne vyčísleného výsledku hospodárenia, vystačíme s nasledovnými možnosťami:

- výsledok hospodárenia po zdanení daňou z príjmov – Z,
- výsledok hospodárenia pred zdanením daňou z príjmov – ZD,
- výsledok hospodárenia pred odpočítaním úrokov a zdanením daňou z príjmov - ZUD.

Aké okolnosti si môžu vyžadovať použitie rozdeleného zisku? Vážnym dôvodom môže byť realizácia analýzy v rôznom daňovom a úrokovovo náročnom prostredí:

- ak neprekročíme hranice homogénneho (rozumie sa daňového a úrokového) priestoru a pri analýze komparujeme výsledky „rovnako postihnutých“ podnikov (napr. slovenských), môžeme konštruovať ukazovatele rentability zohľadňujúce čistý zisk (zisk po zdanení).
- ak sa analýza rozšíri aj na podniky zdaňované rôznou sadzbou dane z príjmov (napr. SR, ČR, P, H), musíme pracovať so ziskom pred zdanením. Výsledky podnikov by inak boli ovplyvnené skutočnosťou, ktorá je mimo ich kompetencie, rozdielnou daňovou sadzbou.
- ak pri analýze prihliadneme i na výsledky podnikov pôsobiacich na území s rozdielnou cenou cudzích zdrojov, je korektné eliminovať vplyv tejto skutočnosti a pracovať so ziskom pred odpočítaním úrokov.

Iným dôvodom s rovnakým dôsledkom môže byť snaha postihnúť externé a interné činitele ovplyvňujúce rentabilitu podniku.

Ukazovatele rentability sa môžu diferencovať aj vymedzením menovateľa. Sú tu dve základné možnosti:

1. do menovateľa uvedieme spotrebované vstupy,
2. v menovateli budú viazané vstupy.

Spotrebované vstupy sú najvýstižnejšie vyjadrené nákladmi, ale tiež tržbami, či výnosmi, kde tvoria ich podstatnú časť. Viazanosť vstupov najkomplexnejšie vyjadrujú aktíva podniku, možno použiť i vložené prostriedky (používajú sa za ne dlhodobé zdroje) a tiež veľmi často vlastné imanie (vlastný kapitál). Výpoveď týchto ukazovateľov je komplexnejšia (ako tých so spotrebovanými vstupmi), pretože sú citlivé nielen na úroveň spotreby, ale i na viazanosť vstupov.

Ukazovatele rentability majú schopnosť absorbovať čiastkové výsledky. Pre túto schopnosť považujeme ukazovatele rentability za syntetické kritériá výkonnosti podnikov, sledujúcich „ziskový cieľ“. Klasickým ukazovateľom rentability – ROA, ROI, ROE sa vytýkajú najmä:

- necitlivosť voči riziku, ktoré podstupujú vlastníci i investori,
- nezohľadňovanie časovej hodnoty peňazí,
- skutočnosť, že účtovný zisk zohľadňuje len cenu cudzích zdrojov (úrok) a možno s ním pomocou účtovných operácií manipulovať.

Podľa **Šlosárovej, A. (2006)** základ pri výpočte ukazovateľa rentability môže byť rôzny a v závislosti od toho sa odvodzuje názov konkrétneho ukazovateľa rentability. Vzhľadom na to, že ukazovatele rentability sa vzťahujú na zisk, označujú sa aj ako ukazovatele ziskovosti, resp. výnosnosti. Ak účtovná jednotka dosiahla v účtovnom období výsledok hospodárenia stratu, konštatujeme, že jej činnosť bola nerentabilná. Matematicky možno aj v takomto prípade vyčíslieť ukazovateľ so zápornou hodnotou, pre ktorý sa potom použije označenie záporná rentabilita. Účtovná jednotka, ktorá dosiahla v účtovnom období výsledok hospodárenia účtovnú stratu, nebola schopná vytvoriť základný nový vlastný zdroj krytia (financovania) majetku; nesplňa teda jednu zo základných charakteristík finančného zdravia podniku.

Pri hodnotení efektívnosti činnosti účtovnej jednotky sa využívajú najčastejšie tieto ukazovatele rentability:

- rentabilita celkových prostriedkov, resp. celkového kapitálu,
- rentabilita vlastného imania (vlastného kapitálu),
- rentabilita výnosov (ziskovosť v užšom zmysle slova),
- rentabilita tržieb,
- rentabilita nákladov.

Fotr, J., Souček, I. (2005) tvrdia, že ukazovatele ziskovosti sa využívajú v hospodárskej praxi k hodnoteniu ekonomickej efektívnosti projektu. Ukazovatele rentability umožňujú merať výnosnosť kapitálu, určeného k financovaniu projektu tak, že dávajú do pomeru zisk projektu k vloženým prostriedkom. Prednosťou ukazovateľov rentability kapitálu, resp. účtovná rentabilita projektu je jednoduchosť prepočtu a zrozumiteľnosť. Ich nevýhodou je určitá závislosť na zvolenom spôsobe odpisovania (ten ovplyvňuje ročný zisk u oboch typov rentability i priemernou hodnotou zaobstaraného dlhodobého majetku u účtovnej rentability), resp. všeobecne na určitých platných pravidlách účtovníctva, ktoré sa v jednotlivých krajinách často líši (napr. nejednotnosť existuje v zahŕňaní určitých nákladových položiek do investičných či prevádzkových nákladov). Ďalšou nevýhodou ukazovateľov rentability je to, že ignorujú časovú hodnotu peňazí. Napriek týmto nedostatkom môžu byť ukazovatele rentability v určitých prípadoch nástrojom k rýchlemu posúdeniu výhodnosti projektov, a to zvlášť u projektov s krátkou životnosťou. Môžu sa využiť napr. v prípadoch, kedy sa neposkytujú informácie pre hlbšiu analýzu a hodnotenie projektov pomocou kritérií založených na diskontovaní, alebo pre predbežné vyhodnocovanie projektov v počiatočných fázach ich prípravy.

1.3.2 Du Pontov rozklad rentability

Kotulič, R., Király, P., Rajčániová, M. (2010) uvádzajú, že jedným z najpoužívanejších rozkladov ukazovateľov je Du Pontov rozklad rentability. Samotné ukazovatele rentability poskytujú obraz o výkonnosti podniku, ale nevysvetľujú, ktoré dôvody stoja za jeho výkonnosťou. Faktory výkonnosti podniku a ich vzájomné väzby možno pozorne sledovať aj pomocou Du Pontovho rozkladu, ktorý sa zvykne uvádzať v dvoch podobách - ako rozklad rentability majetku (ROA) alebo ako rozklad rentability vlastného kapitálu (ROE). Rozklad rentability majetku na jednotlivé komponenty umožní

rozšírenie zlomku pomocou ukazovateľa tržieb. Tento rozklad sa stal populárnym pre svoju jednoduchosť, a to pri súčasnom zachovaní významnej miery vypovedacej schopnosti. Vyjadruje:

- úzky vzťah (previazanosť) medzi rentabilitou a obratovosťou,
- ak je cieľom zvýšiť rentabilitu majetku (resp. celkového vloženého kapitálu do podnikania), je nutné pôsobiť na obrat majetku a na ziskovosť v smere ich zvyšovania,
- ak bude rentabilita majetku konštantná (napr. neelastická z dôvodu silnej konkurencie v danom odvetví), potom sa firma rozhoduje o preferenciách medzi dvoma veličinami – buď pre vyšší obrat s nižšou ziskovosťou, alebo pre vyššiu ziskovosť s pomalším obratom.

Cesty k maximalizácii rentability vlastného kapitálu sa môžu odlišovať, pretože v niektorých podnikoch je rozhodujúcou veličinou rentabilita tržieb, v iných obrat majetku a v ďalších finančná páka. Úlohou manažérov je kombinovať tieto nástroje tak, aby rentabilita vlastného kapitálu bola čo najvyššia. Rast ROE možno dosiahnuť rastom aspoň jedného z týchto troch ukazovateľov, pričom je dôležité ustrážiť, aby rast jedného nespôsobil pokles druhého v takej miere, že konečným výsledkom by bolo zníženie ROE.

Bielik, P. (2006) tvrdí, že ukazovatele efektívnosti majetku a vlastného imania a záväzkov spolu sú východiskom analýzy činiteľov, ktoré determinujú rentabilitu podniku prostredníctvom tzv. Du Pontovej rovnice. Vznikajú rozkladom ukazovateľov rentability majetku a rentability vlastného kapitálu. Rentabilita celkového vloženého kapitálu je ovplyvňovaná rentabilitou tržieb a aktivitou, účinnosťou majetku, prejavujúcou sa výškou tržieb získaných z jednej peňažnej jednotky majetku.

Podľa **Vlachynského, K. (2009)** je súčasťou analýzy rentability rozklad syntetických ukazovateľov na čiastkové ukazovatele, tzv. Du Pont analýza (pyramídový rozklad rentability). Pre pyramídovú sústavu ukazovateľov je typická existencia určitého syntetického ukazovateľa, ktorý sa postupne dezagreguje do čiastkových vysvetľujúcich ukazovateľov tak, že celá sústava ukazovateľov má tvar pyramídy. Cieľom tohto rozkladu je kvantitatívne ohodnotiť vplyv čiastkových ukazovateľov na syntetický ukazovateľ.

2 Cieľ práce

Meranie ziskovosti patrí medzi hlavné úlohy podniku, nakoľko vyjadruje efektivitu podnikového úsilia. Z tohto dôvodu patrí ziskovosť medzi témy, ktorými sa zaoberajú mnohí autori. Bakalárska práca má za cieľ zistiť a analyzovať determinanty ziskovosti podniku. Aby bolo možné dopracovať sa k hlavnému cieľu, je nevyhnutné stanoviť si čiastkové ciele. Tie sú nasledovné:

- detailná charakteristika podniku,
- analyzovať náklady a výnosy za obdobie rokov 2007-2009,
- analyzovať dosiahnutý výsledok hospodárenia za sledované obdobie v rokoch 2007-2009,
- odhaliť determinanty ovplyvňujúce vývoj zisku podniku,
- kvantifikovať vplyv determinantov, ktoré ovplyvňujú vývoj zisku,
- vyvodenie záverov a návrh opatrení.

Vlastná práca je rozdelená na dve hlavné časti. V prvej časti sú analyzované a hodnotené výnosy, náklady a výsledok hospodárenia podniku v sledovanom období. Druhá časť sa zaoberá analýzou determinantov ziskovosti podniku a kvantifikáciou ich vplyvu na vývoj dosahovaného zisku podniku.

3 Metodika práce a metódy skúmania

3.1 Charakteristika spoločnosti Považský cukor a.s.

3.1.1 Všeobecné informácie o spoločnosti

Obchodné meno: Považský cukor a.s.
Sídlo: Cukrovarská 311/9
Trenčianska Teplá 914 11
IČO: 35 716 266
Deň zápisu: 28.4.1997
Právna forma: akciová spoločnosť

3.1.2 Predmet činnosti

- výroba surového a rafinovaného cukru, melasy,
- výroba výrobkov biotechnických na báze cukru,
- sprostredkovanie obchodu,
- veľkoobchod s cukrom a vedľajšími produktmi,
- poradenská a konzultačná činnosť v oblasti technológie výroby cukru a pestovania cukrovej repy,
- veľkoobchod s osivami, krmivami a ochrannými prostriedkami na repu s výnimkou zvlášť nebezpečných jedov,
- ubytovanie v podnikovej chate a podnikovej ubytovni (bez stravovania),
- poradenská činnosť v oblasti obchodu,
- akvizičná činnosť - činnosť na zabezpečenie odbytu,
- kúpa tovaru za účelom jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod),
- sprostredkovateľská činnosť,
- public relations,
- výroba tepla, výroba elektriny, rozvod elektriny, rozvod tepla,
- organizovanie reklamno-propagačných podujatí a predajných trhov a výstav,
- vedenie účtovníctva,
- vedenie mzdovej a personálnej agendy,
- administratívne služby,

- skladovanie a uskladňovanie okrem prevádzkovania verejných skladov,
- prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných služieb spojených s prenájomom- obstarávateľské služby spojené s prenájomom,
- baliace činnosti.

3.1.3 Profil spoločnosti

V roku 1900 bol položený základný kameň fabriky vtedy ešte Považského cukrovaru a už v nasledujúcom roku sa uskutočnila prvá cukrovarnícka kampaň. Počas vyše 100 rokov cukrovar prešiel rôznymi organizačnými zmenami a súčasne došlo aj k postupnému zvyšovaniu kapacity. V začiatkoch existencie cukrovar zamestnával 66 stálych zamestnancov a 84 nájomných robotníkov. Počas kampane počet robotníkov stúpol na 700. V súčasnosti pracuje v cukrovare 175 stálych zamestnancov. Považský cukor a.s. ako prvý na Slovensku začal v roku 2005 s delenou kampaňou. 60 % ťažkej šťavy spracuje cukrovar v jesennej kampani bežného roka a 40 % v jarnej ťažkoštiavnej kampani nasledujúceho roka.

Považský cukor a.s. je členom skupiny Nordzucker. Nordzucker ako jeden z hlavných výrobcov cukru v Európe spolu so svojimi pestovateľmi cukrovej repy trvalo zásobuje obyvateľstvo cukrom ako aj ďalšími produktmi a to hlavne krmivami pre zvieratá. V spoločnom podnikaní Nordzucker so svojimi obchodnými partnermi Cristal Union a ED&F Man zabezpečuje pre potravinársky priemysel spracovávajúci cukor, pre retail a pre konečných spotrebiteľov celej Európy rozsiahly sortiment cukru, ako aj s tým spojený zákaznícky servis. Nordzucker tiež pokračuje v nastúpenom kurze expanzie na európskom trhu s cukrom. Pri výrobe viac než 1,6 mil. ton cukru dosiahol podnik v hospodárskom roku 2006-2007 s počtom približne 3.600 pracovníkov obrat vo výške 1,2 miliárd €.

3.1.4 Inovácie spoločnosti

V snahe o udržanie svojej konkurencieschopnosti na európskom trhu s cukrom využíva spoločnosť Považský cukor a.s. viaceré nástroje na zlepšenie a zefektívnenie vnútorných procesov spoločnosti. Jedným z nich je aj implementovanie manažérskych systémov, ktoré vyžadujú schopnosť preukazovania neustáleho zlepšovania.

V súčasnosti má spoločnosť vybudovaný integrovaný manažérsky systém pozostávajúci zo štyroch systémov, pre ktoré je aj držiteľom certifikátov.

V roku 2000 bol ako prvý úspešne zavedený systém manažérstva kvality podľa medzinárodnej normy ISO 9001:1994 a ten bol v roku 2003 zdokonalený o nové požiadavky na procesné riadenie a vzájomné interakcie procesov podľa normy ISO 9001:2000. V roku 2001 bol implementovaný systém environmentálneho manažérstva, ktorý bol taktiež prispôsobený novým požiadavkám novelizovanej medzinárodnej normy ISO14001:2004 v roku 2005.

Systém manažérstva BOZP založený na identifikácii a riadení rizík bol implementovaný a následne certifikovaný v roku 2002. Keďže pre systém neexistuje medzinárodná norma, bola použitá britská norma OHSAS 18001:1999.

Vzhľadom na začlenenie výrobných procesov cukrovaru (cukor, melasa a cukrovarnícke rezky) do potravinárskeho reťazca je prioritné zaručiť popri kvalite i bezpečnosť produktov. Na základoch HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point) z roku 1999 bol v roku 2006 implementovaný systém manažérstva bezpečnosti potravín podľa normy ISO 22000:2005.

3.2 Analýza rentability

3.2.1 Ukazovatele rentability

V práci je využitá metodika výpočtu ukazovateľov rentability **Vlachynského, K. (2009)** a **Zalai, K. (2010)**

Ukazovatele rentability vyjadrujú výsledok podnikového úsilia a predstavujú syntézu výsledkov, u ktorých sa premieta úroveň a vývoj likvidity, aktivity a zadĺženosti. Spoločné pre rôzne ukazovatele rentability je, že konfrontujú spravidla čistý výsledok podnikovej činnosti so základom, ktorý sa vyjadruje objemom vloženého kapitálu alebo objemom podnikovej činnosti.

Komplexnejšiu výpoveď o úrovni zhodnocovacieho procesu poskytujú ukazovatele:

$$\text{Rentabilita kapitálu (ROI – return on investment)} = \frac{\text{čistý zisk} + \text{úrok}}{\text{celkový kapitál}}$$

Rentabilita celkového kapitálu charakterizuje intenzitu, s akou sa reprodukuje kapitál vložený do podniku. Ukazovateľ vypovedá o zhodnotení kapitálu, ktorý bol v podniku viazaný. Zhodnotením tej časti celkového kapitálu, ktorou je vlastný kapitál, je čistý zisk,

zhodnotením tej časti, ktorú tvorí cudzí (požičaný) kapitál, je úrok. Ide teda o najsyntetickejšie vyjadrenie výnosnosti kapitálu.

$$\text{Rentabilita aktív (ROA – return on assets)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{aktíva}}$$

Vypovedacia schopnosť tohto ukazovateľa je podobná ako pri ukazovateli ROI. Charakterizuje zhodnotenie celkových aktív (nominálne zhodnotenie kapitálom).

V rade súvislostí je dôležité poznať zhodnotenie vlastného kapitálu. Vyjadruje ho ukazovateľ ROE (Return on Equity).

$$\text{Rentabilita vlastného kapitálu (ROE – return on equity)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastný kapitál}}$$

Číselne je ukazovateľ ROE väčší ako ROA (menovateľ je menší). Dôležité je, aby aj jeho dynamika bola vyššia ako u ukazovateľa ROA. Len vtedy je použitie cudzieho kapitálu osožné. Ukazovatele ROE a ROA navzájom úzko súvisia.

Z ukazovateľov rentability, ktoré merajú zisk k objemu podnikovej činnosti a tak vlastne vyjadrujú zhodnotenie spotrebovaných vstupov, sa najčastejšie uplatňuje rentabilita tržieb:

$$\text{Rentabilita tržieb (ROS – return on sales)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}}$$

Ukazovateľ vypovedá o zhodnotení spotrebovaných vstupov tým, že kvantifikuje výšku zisku v € tržieb. Pod tržbami zvyčajne rozumieme tržby za predaj tovaru, výrobkov a služieb. Ukazovateľ veľmi bezprostredne charakterizuje hospodárnosť činností, jeho „preklopenie“ na ukazovateľ nákladovosti:

$$\frac{\text{zisk}}{\text{tržby}} = 1 - \frac{\text{náklady}}{\text{tržby}}$$

Podobnú výpoveď má tiež rentabilita výnosov:

$$\text{Rentabilita výnosov} = \frac{\text{zisk}}{\text{výnosy}}$$

Ukazovatele rentability majú schopnosť absorbovať čiastkové výsledky. Pre túto schopnosť považujeme ukazovatele rentability za syntetické kritériá výkonnosti podnikov, sledujúcich „ziskový cieľ“.

$$\text{Rentabilita nákladov} = \frac{\text{zisk pred zdanením}}{\text{náklady}}$$

Rentabilitu nákladov vyjadruje stupeň využitia nákladov práce a kapitálu. Charakterizuje bonitu podniku a špecifikuje nákladovosť výroby, a preto sa vyznačuje ako ukazovateľ hospodárnosti.

$$\text{Rentabilita pridanej hodnoty} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{pridaná hodnota}}$$

3.2.2 Du Pontov rozklad rentability

Prostredníctvom Du Pontovho rozkladu rentability je možné sledovať faktory výkonnosti podniku a ich vzájomné väzby. Je založený na vzťahu medzi rentabilitou a obratovosťou.

$$\text{Rentabilita majetku} = \text{rentabilita tržieb} * \text{obrat majetku}$$

$$\begin{aligned} \text{Rentabilita majetku} &= \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{majetok}} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{majetok}} * \frac{\text{tržby}}{\text{tržby}} \\ &= \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{tržby}} * \frac{\text{tržby}}{\text{majetok}} \end{aligned}$$

$$\text{Rentabilita vlastného kapitálu} = \text{rentabilita majetku} * \text{finančná páka}$$

$$\begin{aligned} \text{Rentabilita vlastného kapitálu} &= \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{vlastný kapitál}} \\ &= \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{vlastný kapitál}} * \frac{\text{majetok}}{\text{majetok}} \\ &= \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{majetok}} * \frac{\text{celkový kapitál}}{\text{vlastný kapitál}} \end{aligned}$$

$$\text{Rentabilita vlastného kapitálu}$$

$$= \text{rentabilita tržieb (zisková páka)}$$

$$* \text{obrat majetku (obratová páka)}$$

$$* \text{multiplikátor imania akcionárov (finančná páka)}$$

$$\begin{aligned} \text{Rentabilita vlastného kapitálu} &= \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{vlastný kapitál}} \\ &= \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{tržby}} * \frac{\text{tržby}}{\text{majetok}} * \frac{\text{celkový kapitál}}{\text{vlastný kapitál}} \end{aligned}$$

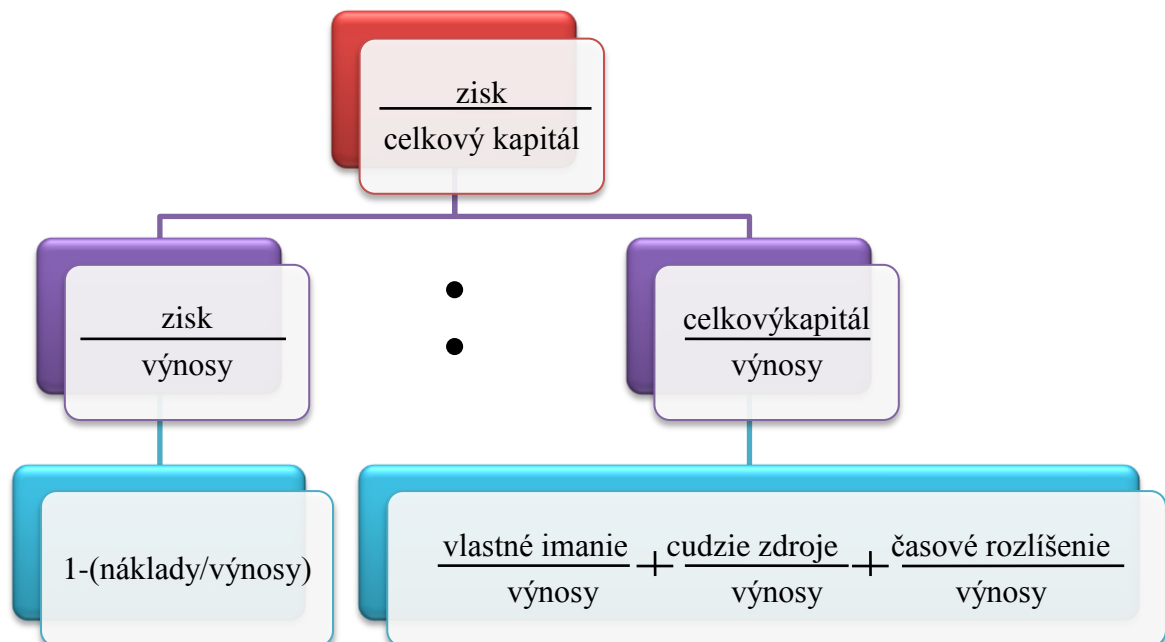
$$\text{Obrat majetku} = \frac{\text{tržby}}{\text{majetok}}$$

$$\text{Finančná páka} = \frac{\text{celkový kapitál}}{\text{vlastné imanie}}$$

3.2.3 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu

Podľa **Gurčíka, E. (2004)** spočíva v postupnom rozklade vrcholového ukazovateľa, ktorý by mal čo najlepšie vystihovať základný cieľ podniku, na ukazovatele čiastkové, ktoré ho rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú. Pri výpočte pyramídového rozkladu rentability celkového kapitálu kvantifikujeme ako ovplyvní zmena jednotlivých ukazovateľov pyramídy zmenu vrcholového ukazovateľa rentabilitu celkového kapitálu v absolútnom a relatívnom vyjadrení.

Schéma 1: Pyramídový rozklad Rentability celkového kapitálu

Zdroj: Vlastné spracovanie

4 Vlastná práca

4.1 Analýza nákladov a výnosov

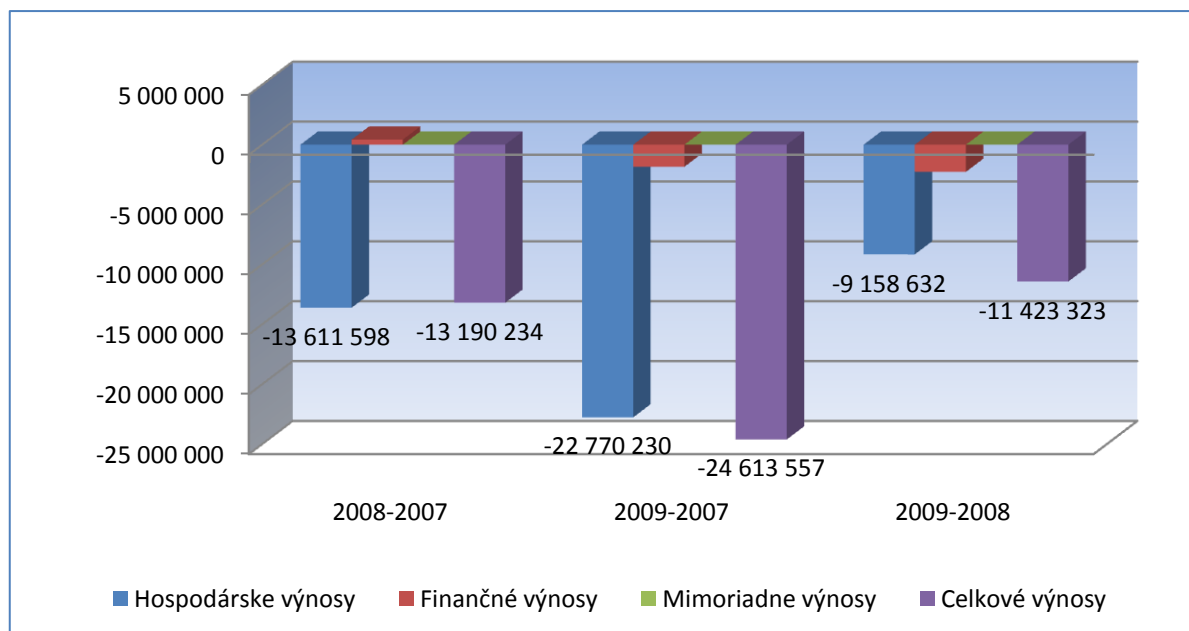
Výsledok hospodárenia je daný rozdielom medzi výnosmi a nákladmi. Podnik dosiahol za sledované obdobie v rokoch 2007 až 2008 nasledovné výnosy a náklady z hospodárskej, finančnej a mimoriadnej činnosti, ktoré sú pre väčší prehľad uvedené v jednotlivých tabuľkách.

Tabuľka č. 1: Stav a vývoj výnosov v rokoch 2007-2008 (v €)

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Index		
	2007	2008	2009	2008/2007	2009/2007	2009/2008
Hospodárske výnosy	66 487 254	52 875 656	43 717 024	0,7953	0,6575	0,8268
Finančné výnosy	2 291 575	2 712 939	448 248	1,1839	0,1956	0,1652
Mimoriadne výnosy	0	0	0			
Celkové výnosy	68 778 829	55 588 595	44 165 272	0,8082	0,6421	0,7945

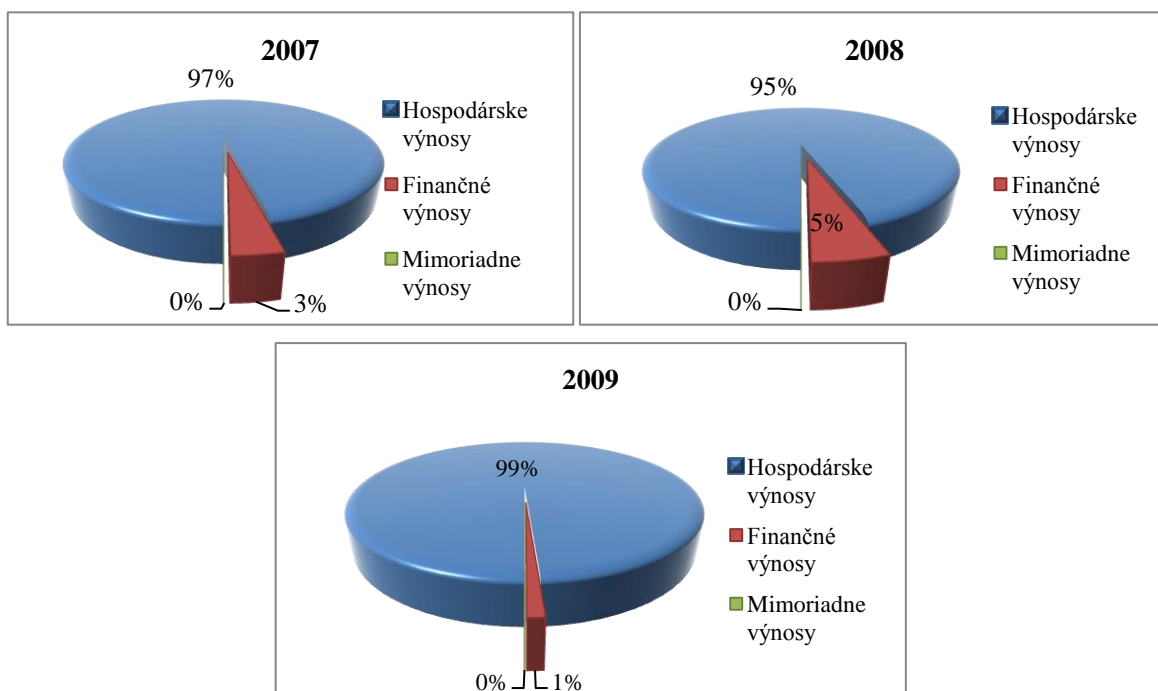
Zdroj: výkaz ziskov a strát

Graf č. 1: Vývoj zmeny výnosov v rokoch 2007 až 2009

Zdroj: vlastný prepočet

Graf č. 2: Štruktúra výnosov v rokoch 2007 až 2009

Zdroj: vlastný prepočet

Z hodnôt, ktoré nadobúdali celkové výnosy za sledované obdobie, je možné konštatovať, že celkové výnosy klesali. Najväčší podiel na celkových výnosoch mali hospodárske výnosy, 97 % v roku 2007, 95 % v roku 2008 a 99 % v roku 2009. Ich pokles bol zapríčinený najmä poklesom výroby.

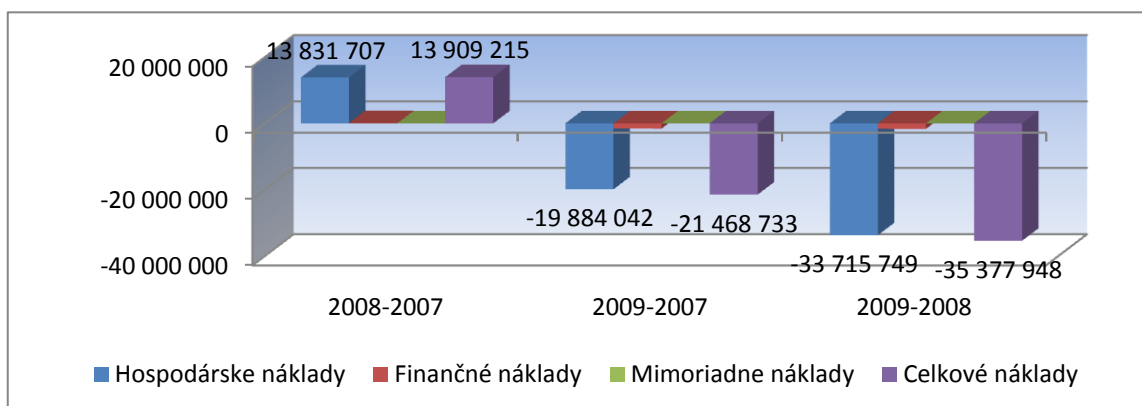
Najvyššiu hodnotu dosahovali celkové výnosy v roku 2007 a to až 68 778 829 €. Najväčší pokles celkových výnosov bol z roku 2007 na rok 2009. Tento pokles predstavuje zníženie o 24 613 557 €, čo predstavuje zníženie o 36 %.

Tabuľka č. 2: Stav nákladov v rokoch 2007 až 2009 (v €)

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Index		
	2007	2008	2009	2008/2007	2009/2007	2009/2008
Hospodárske náklady	61 454 723	75 286 430	41 570 681	1,2251	0,6764	0,5522
Finančné náklady	2 658 767	2 736 274	1 074 076	1,0292	0,4040	0,3925
Mimoriadne náklady	0	0	0			
Celkové náklady	64 113 490	78 022 705	42 644 757	1,2169	0,6651	0,5466

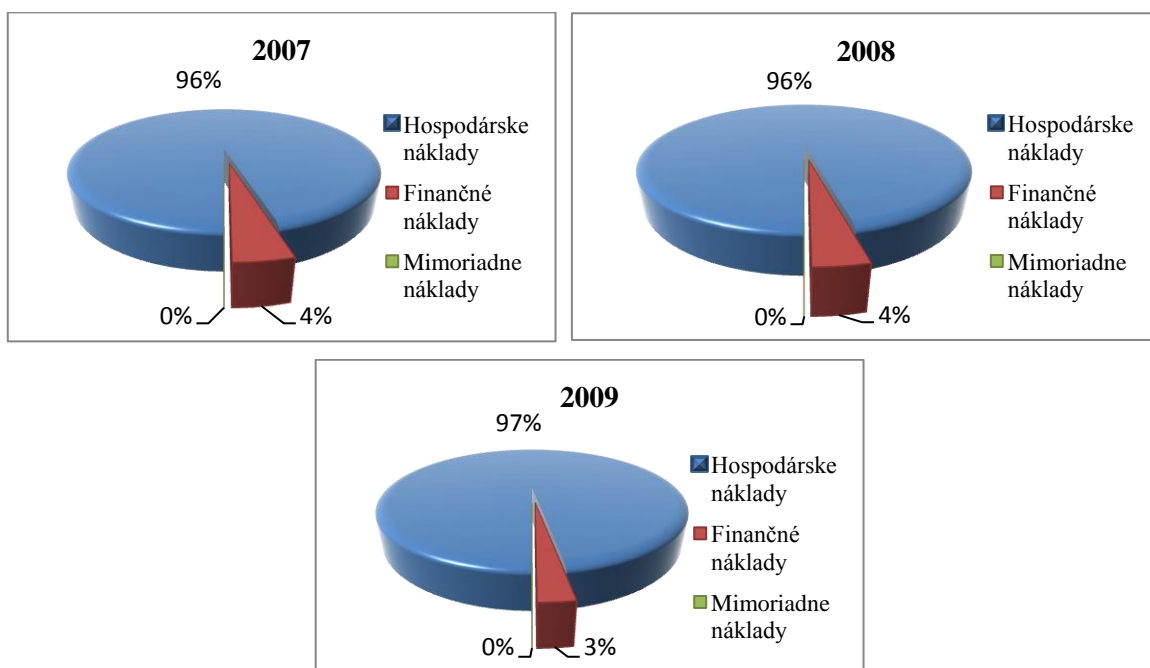
Zdroj: výkaz ziskov a strát

Graf č. 3: Zmena nákladov v rokoch 2007 až 2009

Zdroj: vlastný prepočet

Graf č. 4: Štruktúra nákladov v rokoch 2007 až 2009

Zdroj: vlastný prepočet

Celkové náklady mali kolísavý priebeh. Na celkových nákladoch sa najväčšmi podieľali hospodárske náklady, v rokoch 2007 a 2008 96 % a 97 % v roku 2009. Najvyššiu hodnotu dosahovali celkové náklady v roku 2008 a to až 78 022 705 €. V roku 2008 oproti roku 2007 narástli o 13 909 215 €, čo je takmer o 22 %. Nárast nákladov bol ovplyvnený najmä nárastom odpisov dlhodobého hmotného a nehmotného majetku. V roku 2009 oproti roku 2008 celkové náklady klesli o 35 377 984 €, čo predstavuje pokles o 45 %. Významnejšia zmena bola zaznamenaná aj vo finančných nákladoch, ktoré klesli z roka 2008 na rok 2009 o 1 662 198 €. Tento pokles predstavuje až takmer 61 %.

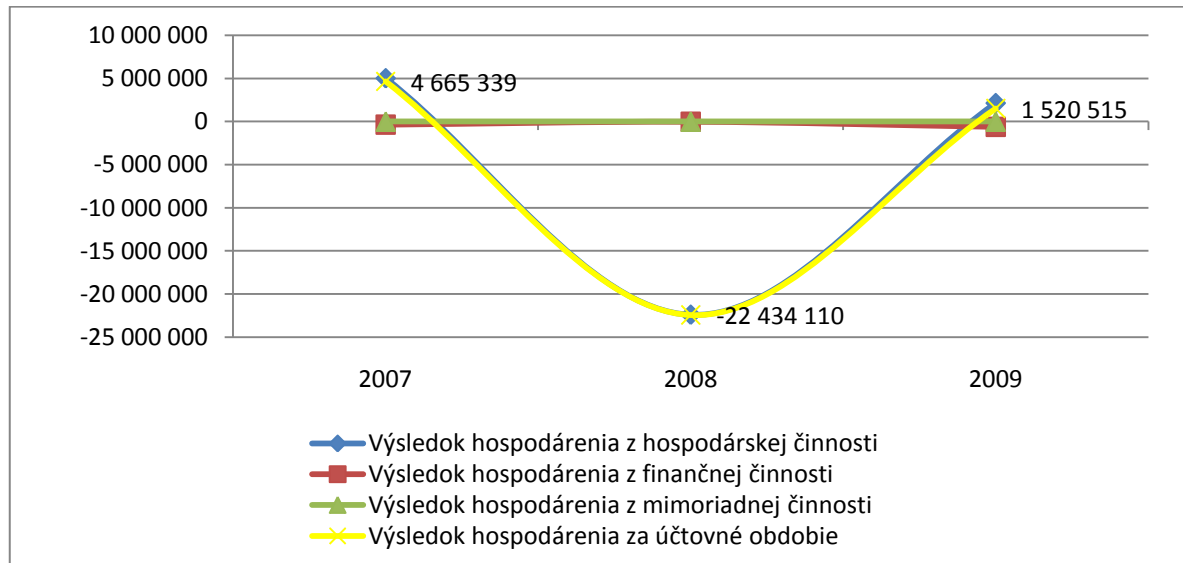
Podnik nezaznamenal žiadne mimoriadne výnosy, ani mimoriadne náklady.

4.2 Hodnotenie zisku

4.2.1 Analýza výsledku hospodárenia

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie je tvorený výsledkom hospodárenia z hospodárskej činnosti, z finančnej činnosti a z mimoriadnej činnosti.

Graf č. 5: Stav výsledku hospodárenia v rokoch 2007 až 2009 (v €)

Zdroj: vlastný prepočet

Tabuľka č. 3: Vývoj výsledku hospodárenia v rokoch 2007 až 2009

Ukazovateľ	Zmena			Index		
	2008-2007	2009-2007	2009-2008	2008/2007	2009/2007	2009/2008
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	-27 443 305	-2 886 187	24 557 118	-4,4532	0,4265	-0,0958
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	343 856	-258 637	-602 493	0,0636	1,7044	26,8189
Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti	0	0	0			
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	-27 099 449	-3 144 824	23 954 625	-4,8087	0,3259	-0,0678

Zdroj: výkaz ziskov a strát

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie má kolísavý priebeh. V roku 2007 dosahoval najvyššiu hodnotu 4 665 339 €, v roku 2008 klesol na -22 434 110 €. V tomto roku sa podnik dostal do záporného zisku, čiže do straty. Tento výsledok bol ovplyvnený výrazným nárastom nákladov za hospodársku činnosť. V roku 2009 podnik opäť zaznamenal zisk a to vo výške 1 520 515 €. Na výsledku hospodárenia za účtovné obdobie mal najväčší podiel výsledok hospodárenia za hospodársku činnosť, rovnako ako

u nákladov a výnosov. Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti dosahuje záporné hodnoty. Najnižšiu úroveň dosahuje v roku 2008 a to -23 335 € a najväčšiu stratu podnik zaznamenáva v roku 2009, ktorá predstavuje -625 828 €.

4.2.2 Analýza rentability

Ukazovatele rentability podniku za sledované obdobie rokov 2007 až 2009 sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 4: Hodnoty ukazovateľov rentability v rokoch 2007 až 2009 (koeficient)

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		
	2007	2008	2009
Rentabilita kapitálu	0,0337	-0,2542	0,0187
Rentabilita vlastného kapitálu	0,0626	-0,4897	0,0311
Rentabilita základného kapitálu	0,0926	-0,4559	0,0299
Rentabilita tržieb	0,0529	-0,3655	0,0256
Rentabilita nákladov	0,0576	-0,2328	0,0279
Rentabilita výnosov	0,0537	-0,3268	0,0270
Rentabilita pridanej hodnoty	0,1541	-1,6263	0,1940
Rentabilita aktív	0,0337	-0,2542	0,0187

Zdroj: vlastný prepočet

Ukazovatele rentability podniku majú kolísavý priebeh, čo je zapríčinené predovšetkým kolísavým vývojom výsledku hospodárenia sledovaného podniku. V roku 2007 nadobúdali najvyššie hodnoty, následne klesli až na záporné hodnoty a v roku 2009 opätovne zaznamenali nárast, ale na nižšiu hodnotu v porovnaní s rokom 2007.

Rentabilita celkového kapitálu vyjadruje s akou intenzitou sa reprodukuje kapitál vložený do podniku (vlastný a cudzí) a je kritériom rozmiestnenia kapitálu. Rentabilita celkového kapitálu v roku 2007 dosahovala hodnotu 0,0337, čo znamená, že na 1 € vloženého celkového kapitálu bol zisk 0,0337 €. V roku 2008 dosahoval ukazovateľ nežiaducu zápornú hodnotu. V roku 2009 zaznamenal ukazovateľ nárast na 0,0187.

Rentabilita vlastného kapitálu v roku 2007 nadobudla hodnotu 0,0626. Na 1 € vloženého kapitálu pripadalo v roku 2007 6 centov zisku, v roku 2008 stratu 50 centov a v roku 2009 opäť zisk 3 centy.

Rentabilita základného kapitálu je daná výškou zisku na 1 € základného imania. V roku 2007 dosiahla rentabilita základného kapitálu výšku 0,0926. V nasledujúcom roku

poklesla na zápornú hodnotu -0,4559. V roku 2009 na 1€ základného imania pripadol zisk 3 centy.

Rentabilita tržieb charakterizuje trhovú úspešnosť podniku. Najvyššiu hodnotu dosiahla v roku 2007, kedy jej hodnota bola 0,0529. Následne v roku 2008 zaznamenala pokles na zápornú hodnotu -0,3655. V roku 2009 bol nárast ukazovateľa na hodnotu 0,0256, čo znamená, že na 1 € tržieb pripadol zisk 2 centy.

Rentabilita nákladov udáva, aký pomer má zisk na vynaložených celkových nákladoch podniku. Opäť najvyššiu hodnotu nadobudol ukazovateľ v roku 2007 a to až 0,0576. V roku 2008 pripadla strata na 1 € celkových nákladov vo výške 0,2328 €. V roku 2009 ukazovateľ narástol na hodnotu 0,0279.

Rentabilita výnosov sa nazýva aj ziskovosť výnosov a predstavuje podiel zisku na výnosoch. Na základe hodnôt ukazovateľa je možné konštatovať, že podnik v roku 2007 nadobudol na 1 € výnosov 53 centov zisku a v roku 2009 3 centy. V roku 2008 bol pokles ukazovateľa na hodnotu -0,3268.

Rentabilita pridanej hodnoty charakterizuje mieru podielu vlastníka na rozdelení výsledkov firmy meraných pridanou hodnotou. V roku 2007 dosiahla hodnotu 0,1541, v nasledujúcom roku výrazne klesla na hodnotu -1,6263 a v roku 2009 opäť narástla na 0,1940.

Rentabilita aktív charakterizuje zhodnotenie celkových aktív. V roku 2007 bola jej hodnota 0,0337 a v roku 2008 ukazovateľ poklesol na hodnotu -0,2542. V roku 2009 na 1 € celkových aktív pripadol zisk 2 centy.

4.2.3 Du Pontov rozklad rentability

Du Pontov rozklad rentability aktív a rentability vlastného kapitálu určuje, ktoré faktory najviac ovplyvňujú rentabilitu aktív a rentabilitu vlastného kapitálu. Rentabilita aktív je ovplyvňovaná rentabilitou tržieb a obratom majetku. Rentabilita vlastného kapitálu je ovplyvňovaná rentabilitou tržieb, obratom majetku a aj finančnou pákou.

Tabuľka č. 5: Du Pontov rozklad rentability aktív v rokoch 2007 až 2009

Rok	Rentabilita aktív	Rentabilita tržieb	Obrat majetku
2007	0,0337	0,0529	0,6358
2008	-0,2542	-0,3655	0,6944
2009	0,0187	0,0256	0,7312

Zdroj: vlastný prepočet

Rentabilita aktív dosahovala najvyššiu hodnotu v roku 2007 a to 0,0337. V roku 2008 dosahovala zápornú hodnotu -0,2542 a v roku 2009 narástla na hodnotu 0,0187, čo znamená, že na 1 € aktív pripadá 0,0187 € zisku. Rentabilita aktív má kolísavý priebeh.

Rentabilita tržieb dosahovala najvyššiu hodnotu opäť v roku 2007 a to 0,0529. V nasledujúcom roku klesla na -0,3655, čo znamená, že na 1 € tržieb pripadla strata 36 centov. V roku 2009 bol zaznamenaný nárast na 0,0256.

Obrat majetku udáva, aké tržby v eurách pripadajú na 1 € celkového majetku. Hodnota tohto ukazovateľa sa výrazne nemenila počas sledovaného obdobia. Najvyššia hodnota je zaznamenaná v roku 2009, kedy na 1 € celkového majetku pripadá 73 centov tržieb.

Tabuľka č. 6: Du Pontov rozklad rentability vlastného kapitálu v rokoch 2007 až 2009

Rok	Rentabilita vlastného kapitálu	Rentabilita tržieb	Obrat majetku	Finančná páka
2007	0,0626	0,0529	0,6358	1,8576
2008	-0,4897	-0,3655	0,6944	1,9268
2009	0,0311	0,0256	0,7312	1,6600

Zdroj: vlastný prepočet

Du Pontov rozklad rentability vlastného kapitálu je oproti rozkladu aktív rozšírený o finančnú páku. Finančná páka vypovedá o tom, koľkokrát je celkový kapitál väčší ako vlastný kapitál. Vzhľadom na to, že finančná páka dosahuje hodnoty väčšie ako 1, znamená to, že podnik okrem vlastného kapitálu využíva aj cudzí kapitál.

4.2.4 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu

Prostredníctvom pyramídového rozkladu sa dá rozložiť vrcholový ukazovateľ na analytické. Syntetickým ukazovateľom je rentabilita celkového kapitálu. Zmena vrcholového ukazovateľa je determinovaná zmenami analytických ukazovateľov, ktoré sú pomocou väzieb s ním spájané.

Tabuľka č. 7: Ukazovatele pyramídovej sústavy

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2007	2009	2009-2007	2009/2007
Hrubá rentabilita celkového kapitálu	0,0426	0,0240	-0,0186	0,5636

Výnosová rentabilita	0,0678	0,0346	-0,0333	0,5094
Viazanosť CK	1,5922	1,4390	-0,1532	0,9038
Náklady na obstaranie predaného tovaru	0,0536	0,0513	-0,0023	0,9573
Nákladovosť výrobnéj spotreby (VS/V)	0,5418	0,7609	0,2191	1,4044
Nákladovosť odpisov (O/V)	0,0562	0,0409	-0,0153	0,7272
Nákladovosť osobných nákladov (OsN/V)	0,0432	0,0688	0,0256	1,5913
Nákladovosť daní a poplatkov	0,2067	0,0102	-0,1965	0,0492
Nákladovosť zostatkovej ceny	0,0007	0,0000	-0,0007	0,0218
Nákladovosť ostatných nákladov (ON/V)	-0,0086	0,0093	0,0179	-1,0766
Nákladovosť finančných nákladov (FN/V)	0,0387	0,0243	-0,0143	0,6291
Viazanosť vlastného imania	0,8571	0,8669	0,0098	1,0114
Viazanosť cudzích zdrojov	0,7102	0,5519	-0,1583	0,7771
Viazanosť časového rozlíšenia	0,0248	0,0202	-0,0047	0,8121

Zdroj: vlastný prepočet

Tabuľka č. 8: Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu

Ukazovateľ	Absolútne vyjadrenie	Relatívne vyjadrenie (v %)
Zmena rentability celkového kapitálu	-0,0186	-43,6373
Vplyv zmeny výnosovej rentability	-0,0209	-49,0604
Vplyv zmeny viazanosti celkového kapitálu	0,0023	5,4231
Vplyv zmeny nákladovosti na obstaranie predaného tovaru	0,0014	3,3702
Vplyv zmeny nákladovosti výrobnéj spotreby	-0,1376	-323,0293
Vplyv zmeny nákladovosti odpisov	0,0096	22,6018

Vplyv zmeny nákladovosti osobných nákladov	-0,0160	-37,6692
Vplyv zmeny nákladovosti daní a poplatkov	0,1234	289,7077
Vplyv nákladovosti zostatkovej ceny	0,0004	0,9688
Vplyv zmeny nákladovosti ostatných nákladov	-0,0112	-26,3315
Vplyv zmeny nákladovosti finančných nákladov	0,0090	21,1368
Vplyv zmeny viazanosti vlastného imania	-0,0001	-0,3462
Vplyv zmeny viazanosti cudzích zdrojov	0,0024	5,6048
Vplyv zmeny viazanosti časového rozlíšenia	0,0001	0,1653

Zdroj: vlastný prepočet

Syntetický ukazovateľ rentability celkového kapitálu v roku 2009 oproti roku 2007 poklesla o 0,0186, čo je pokles takmer o 44%. Na túto zmenu má väčší vplyv vývoj rentability výnosov, ktorá poklesla o 0,033, čo predstavuje pokles o 49% a zmena viazanosti celkového kapitálu poklesla o 0,1532, čo sa prejavilo nárastom rentability celkového kapitálu o 5,4%. Tým, že nákladovosť výrobnnej spotreby vzrástla o 0,2191, vyvolala pokles rentability celkového kapitálu o -0,1376, čo predstavovalo pokles o 323%. Významný bol aj pokles nákladovosti daní o 0,1965, ktorý vyvolal nárast rentability celkového kapitálu o 290 %. Nákladovosť osobných nákladov vzrástla o 0,0256, zapríčinila pokles rentability celkových nákladov o 0,016, čo je pokles o 38%. Pokles rentability celkového kapitálu o 0,0112, čiže o 26%, vyvolala zmena nákladovosti ostatných nákladov o 0,0179. Nárast rentability celkového kapitálu približne o 0,9, čo je asi 22%, zapríčinili pokles nákladovosti odpisov a nákladovosti finančných nákladov o 0,015.

4.3 Hlavné determinanty ziskovosti podniku

Ako vyplýva z výsledkov predchádzajúcich analýz, hlavnými determinantmi ziskovosti podniku boli výnosy, náklady, rentabilita základného kapitálu a rentabilita vlastného kapitálu, rentabilita tržieb a rentabilita výnosov.

Z výsledkov analýzy výnosov, nákladov a výsledku hospodárenia možno konštatovať, že zisk podniku bol ovplyvnený poklesom výnosov. Ich pokles bol zapríčinený najmä poklesom výroby z 60 929 563 € v roku 2007 na 39 549 596 € v roku 2009. Na zisk mal vplyv aj nárast nákladov. Najvyššiu hodnotu dosahovali celkové náklady v roku 2008 a to až 78 022 705 €. V roku 2008 oproti roku 2007 narástli o 13 909 215 €, čo je takmer o 22%. Nárast nákladov bol ovplyvnený najmä nárastom odpisov dlhodobého hmotného a nehmotného majetku z 3 865 996 € v roku 2007 na 29 073 790 € v roku 2008, čo predstavuje nárast o 752%.

Z analýzy jednotlivých ukazovateľov rentability majú najväčší vplyv na vývoj zisku rentabilita základného kapitálu a rentabilita vlastného kapitálu. Rentabilita základného kapitálu je daná výškou zisku na 1 € základného imania. V roku 2007 dosiahla rentabilita základného kapitálu výšku 0,0926. V nasledujúcom roku poklesla na zápornú hodnotu - 0,4559. V roku 2009 na 1€ základného imania pripadol zisk 3 centy. Rentabilita základného imania bola ovplyvnená výsledkom hospodárenia, nakoľko hodnota základného imania zostala nezmenená. Rentabilita vlastného kapitálu v roku 2007 nadobudla hodnotu 0,0626. Na 1 € vloženého kapitálu pripadalo v roku 2007 6 centov zisku, v roku 2008 stratu 50 centov a v roku 2009 opäť zisk 3 centy. Rentabilita vlastného kapitálu bola ovplyvnená poklesom vlastného kapitálu z roka 2007 na rok 2009 o 65%.

Rentabilita tržieb dosahovala najvyššiu hodnotu v roku 2007 a to 0,0529. V nasledujúcom roku klesla na -0,3655, čo znamená, že na 1 € tržieb pripadla strata 36 centov. V roku 2009 bol zaznamenaný nárast na 0,0256. Na rentabilitu tržieb mal vplyv pokles tržieb o 67% z roka 2007 na rok 2009.

Du Pontov rozklad potvrdzuje vplyv rentability tržieb na ziskovosť.

Výsledkom analýzy pyramídového rozkladu celkového kapitálu je, že na zmenu rentability celkového kapitálu má väčší vplyv rentabilita výnosov, ktorá poklesla o 0,033, čo predstavuje pokles o 49% ako zmena viazanosti celkového kapitálu. Najväčší vplyv mala nákladovosť výrobnej spotreby, ktorá vzrástla o 0,2191 a vyvolala pokles rentability celkového kapitálu o -0,1376, čo predstavovalo pokles o 323%. Významný bol aj pokles nákladovosti daní o 0,1965, ktorý vyvolal nárast rentability celkového kapitálu o 290 %.

Za najväčšie problémy podniku možno považovať pokles výroby a pokles tržieb. Tieto mali vplyv na pokles výnosov a v konečnom dôsledku aj na výsledok hospodárenia. Rast tržieb sa dá ovplyvniť napríklad vyrábaním výrobkov porovnateľnej kvality ako má konkurencia, inováciou výrobkov, predajom výrobkov za ceny zodpovedajúce situácii na trhu a zlepšením úrovne marketingu.

5 Záver

Pre prosperujúci podnik je nevyhnutné, aby analyzoval podnikové procesy, ale aj podmienky, za akých prebiehajú. Dôležité je aj skúmanie vplyvov a príčinných súvislostí, ktoré na podnikové procesy pôsobia. Prostredníctvom finančnej analýzy je podnik schopný odhaliť silné a slabé stránky podniku. Výsledkom finančnej analýzy by mali byť opatrenia, ktoré zamedzia nepriaznivý vývoj situácie podniku a podporia procesy, ktoré zvyšujú jeho ziskovosť a efektívnosť.

Cieľom bakalárskej práce bolo analyzovať determinanty ziskovosti podniku. Objektom analýzy je podnik Považský cukor. Vlastná práca je rozdelená na dve hlavné časti. V prvej časti je charakterizovaný podnik, predmet podnikania, inovácie podniku a analýza a hodnotenie výnosov, nákladov a výsledku hospodárenia podniku v sledovanom období. Druhá časť sa zaoberá analýzou determinantov ziskovosti podniku a kvantifikáciou ich vplyvu na vývoj dosahovaného zisku podniku.

Z analýzy výnosov, nákladov a výsledku hospodárenia možno konštatovať, že podnik v roku 2007 dosahoval najvyšší zisk 4 665 339 €, v roku 2008 klesol na hodnotu - 22 434 110 € a výsledkom hospodárenia podniku bola strata. V roku 2009 dosiahol podnik zisk 1 520 515 €. Príčinou poklesu výsledku hospodárenia v roku 2008 oproti roku 2007, bol výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti, vyvolaný nárastom nákladov na hospodársku činnosť z úrovne 61 454 723 € v roku 2007 na úroveň 75 286 430 € v roku 2009. Najvyššiu hodnotu dosiahol výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti za rok 2007 a to 5 032 530 €. Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti ovplyvnil celkový výsledok hospodárenia negatívne, vzhľadom na to, že dosahoval záporné hodnoty. Najnižšiu hodnotu -625 828 € zaznamenal podnik v roku 2009. Dôvodom tohto výrazného poklesu bol pokles finančných výnosov.

Z analýzy jednotlivých ukazovateľov rentability majú najväčší vplyv na vývoj zisku rentabilita základného kapitálu a rentabilita vlastného kapitálu. Rentabilita základného kapitálu, ktorá je daná výškou zisku na 1 € základného imania, nadobudla v roku 2007 najvyššiu hodnotu a to, 0,0926, čo predstavuje zisk na 1 € vloženého kapitálu 0,09 €. V nasledujúcom roku poklesla na zápornú hodnotu -0,4559. V roku 2009 na 1€ základného imania pripadol zisk 3 centy. Rentabilita vlastného kapitálu, ktorá je najlepším ukazovateľom efektívnosti firmy z pohľadu vlastníka a charakterizuje mieru jeho uspokojenia, dosiahla v roku 2007 najvyššiu hodnotu, čo sa prejavilo ziskom 0,0626 € na

1€ vloženého kapitálu, v roku 2008 klesla na svoje minimum sledovaného obdobia -0,4897 a v roku 2009 zaznamenala nárast, keď na 1 € vloženého kapitálu pripadol zisk 3 centy.

Výsledok Du Pontovho rozkladu rentability aktív je, že v roku 2008 záporná hodnota -0,2542 je spôsobená výhradne vplyvom záporného výsledku hospodárenia. V roku 2007 bolo zaznamenané maximum tohto ukazovateľa a to 0,0337 a v roku 2009 narástol na 0,0187. Na ukazovateľ vplýva rentabilita tržieb a obrat majetku. Hodnota obratu majetku na 1 € celkového kapitálu je vo všetkých troch rokoch približne 70 centov. Väčší vplyv na rentabilitu aktív mala rentabilita tržieb, ktorá zaznamenala významnejšie zmeny a to pokles z 0,0529 v roku 2007 na -0,3655 v roku 2008. V roku 2009 na 1 € tržieb pripadol zisk 2 centy. Du Pontov rozklad rentability vlastného kapitálu je rozšírený o finančnú páku, ktorá dosahovala hodnoty približne 1,8. Na rentabilitu vlastného kapitálu mala opäť vplyv rentabilita tržieb.

Na základe pyramídového rozkladu rentability celkového kapitálu je možné pozorovať, že podnik zaznamenal jej pokles. V roku 2009 oproti roku 2007 poklesla o 44%. Na túto zmenu má väčší vplyv rentabilita výnosov, ktorá poklesla o 0,033, čo predstavuje pokles o 49% ako zmena viazanosti celkového kapitálu. Najväčší vplyv mala nákladovosť výrobnej spotreby, ktorá vzrástla o 0,2191 a vyvolala pokles rentability celkového kapitálu o -0,1376, čo predstavovalo pokles o 323%. Významný bol aj pokles nákladovosti daní o 0,1965, ktorý vyvolal nárast rentability celkového kapitálu o 290 %.

Situáciu v podniku na základe pozorovania vývoja zisku a ziskovosti nemožno hodnotiť pozitívne. Nakoľko v roku 2008 bol zaznamenaný záporný výsledok hospodárenia, strata sa prejavila aj v ukazovateľoch hodnotenia rentability. Aby podnik zvýšil rentabilitu, tak by mal zamerať na znižovanie tržieb, čo sa dá ovplyvniť napríklad vyrábaním výrobkov porovnateľnej kvality ako má konkurencia, inováciou výrobkov, predajom výrobkov za ceny zodpovedajúce situácii na trhu a zlepšením úrovne marketingu.

6 Prehľad literatúry

1. Bielik, Peter: Podnikové hospodárstvo. Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2006, 319 s., ISBN: 80-8069-698-5.
2. Bielik, Peter a kolektív: Podnikovo – hospodárska teória agrokomplexu. Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2001, 270s., 2. Vyd., ISBN: 80-713-861-5.
3. Fotr, Jiří – Souček, Ivan: Podnikatelský zámeň a investiční rozhodování. Praha: Grada Publishing, 2005, 356 s., ISBN: 80-247-0939-2.
4. Gurčík, Ľubomír: Podnikateľská analýza a kontroling. Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2004, 163s., 2. vyd., ISBN: 80-8069-449-4.
5. Gurčík, Ľubomír – Miklovičová, Jana: Príklady na cvičenia z finančno – ekonomickej analýzy. Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2009, 76s., ISBN: 978-80-522-0296-9.
6. Knápeková, Adriana – Pavelková, Drahomíra: Finanční analýza. Praha: Grada Publishing, 2010, 208 s., ISBN: 978-80-247-3349-4.
7. Koščo Tibor, Szovics Peter, Šebo Alexander a i.: Podnikové financie. Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2006, 194 s., ISBN: 80-8069-725-6.
8. Kotulič, Rastislav – Király, Peter – Rajčániová, Miroslava: Finančná analýza podniku. Bratislava: Iura Edition, 2010, 238 s., 2. Vyd., ISBN: 978-80-8078-342-6.
9. Kupkovič, Milan a kolektív: Podnikové hospodárstvo. Bratislava: Sprint vŕfra, 2003, 452 s., 7. vyd., ISBN: 80-88848-71-7.
10. Považský cukor. 2011[online] [cit. 2011-01-03]. Dostupné na:
<<http://www.nordzucker.sk/>>

11. Sedlák, Mikuláš a kolektív: Podnikové hospodárstvo. Bratislava: Iura Edition, 2010, 352 s., ISBN: 978-808-8078-317-4
12. Strážovská, Elena a kolektív: Podnikovohospodárska náuka obchodu. Bratislava: Sprint vfra, 2003, 386 s., ISBN: 80-89085-12-1.
13. Šlosárová, Anna a kolektív: Analýza účtovnej závierky. Bratislava: Iura Edition, 2006, 478 s., ISBN: 80-8078-070-6.
14. Vlachynský, Karol a kolektív: Podnikové financie. Bratislava: Iura Edition, 2009, 524 s., ISBN: 978-8078-258-0.
15. Zalai, Karol a kolektív: Finančno – ekonomická analýza podniku. Bratislava: Sprint vfra, 2010, 446 s., 7. vyd., ISBN: 98-80-89393-15-2.
16. Zoborský, Ivan Mojmir: Ekonomika poľnohospodárstva. Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2006, 319 s., ISBN: 80-8069-758-2.

7 Prílohy

Príloha č. 1: Zjednodušená súvaha za obdobie 2007 až 2009

MAJETOK v €	2007	2008	2009
Spolu majetok	109 509 493	71 475 768	63 553 796
Neobežný majetok	51 934 077	25 333 632	23 936 284
Dlhodobý nehmotný majetok	4 403 804	3 323 641	2 814 422
Dlhodobý hmotný majetok	47 234 913	21 714 632	20 858 862
Dlhodobý finančný majetok	295 359	295 359	263 000
Obežný majetok	57 520 912	46 111 664	39 580 734
Zásoby súčet	33 982 938	30 683 662	25 865 561
Dlhodobé pohľadávky	544 579	4 734 150	4 350 548
Krátkodobé pohľadávky	15 413 098	9 353 582	7 160 356
Finančné účty	7 580 296	1 340 271	2 204 269
Časové rozlíšenie	54 504	30 472	35 778

Zdroj: súvaha podniku

Vlastné imanie a záväzky	2007	2008	2009
Spolu vlastné imanie a záväzky	109 509 493	71 475 768	63 552 796
Vlastné imanie	58 951 172	37 095 532	38 286 509
Základné imanie	39 843 657	39 843 657	39 838 967
Kapitálové fondy	12 090 254	12 090 254	12 090 254
Fondy zo zisku súčet	3 326 827	3 326 827	3 326 829
Výsledok hospodárenia minulých rokov	0	830	-18 165 229
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	3 690 434	-18 166 036	1 190 977
Záväzky	48 849 266	33 274 215	24 375 046
Rezervy zákonné	0	0	102 289
Ostatné dlhodobé rezervy	420 965	225 055	244 315
Krátkodobé rezervy	16 711 711	1 384 983	1 093 616
Dlhodobé záväzky	42 223	93 806	55 043
Krátkodobé záväzky	17 910 144	19 214 333	16 699 783
Bankové úvery a výpomoci	13 764 224	12 356 038	6 180 000
Bankové úvery dlhodobé	10 328 753	6 180 011	3 100 000
Bežné bankové úvery	3 435 471	6 176 027	3 080 000
Časové rozlíšenie súčet	1 709 055	1 106 021	891 241

Zdroj: súvaha podniku

Príloha č.2: Zjednodušený výkaz ziskov a strát

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT	2007	2008	2009
Tržby za predaj tovaru	3 959 138	2 647 281	2 459 417
Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru	3 683 131	2 508 033	2 264 102
Obchodná marža	276 007	139 248	195 315
Výroba	60 929 563	43 570 139	39 549 596
Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb	65 662 916	46 985 229	44 012 017
Výrobná spotreba	37 263 892	32 539 335	33 605 672
Pridaná hodnota	23 941 678	11 170 052	6 139 239
Osobné náklady	2 972 018	2 831 176	3 036 921
Dane a poplatky	14 215 063	7 769 203	448 991
Odpisy dlhodobého nehmotného a hmotného majetku	3 865 996	29 073 790	1 805 391
Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu	94 603	66 521	41 972
Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predané	46 206	5 975	646
Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam	0	0	5 521
Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	1 503 950	6 591 715	1 666 039
Ostatné náklady na hospodársku činnosť	-591 582	558 919	408 958
Prevod výnosov z hospodárskej činnosti	0	0	0
Prevod nákladov na hospodársku činnosť	0	0	0
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	5 032 530	-22 410 775	2 151 864
Finančné výnosy	2 291 575	2 712 939	448 248
Finančné náklady	2 658 767	2 736 274	1 074 076
Prevod finančných výnosov	0	0	0
Prevod finančných nákladov	0	0	0
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	-367 191	-23 335	-625 828
Daň z príjmov z bežnej činnosti	974 905	4 268 074	335 059
Splatná daň z príjmov z bežnej činnosti	387 207	4 979	0
Odložená daň z príjmov z bežnej činnosti	587 698	-4 273 053	335 059
Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti	3 690 434	-18 166 036	1 190 977
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	3 690 434	-18 166 036	1 190 977

Zdroj: výkaz ziskov a strát podniku